מתני׳ א)פיגל בקומץ ולא בלבונה בלבונה ולא בקומץ ר׳ מאיר אומר פיגול וחייבין עליו כרת וחכמים אומרים [א]אין בו כרת עד שיפגל בכל המתיר ומודים [ב]חכמים לר׳ מאיר במנחת חוטא ובמנחת קנאות שאם פיגל בקומץ שהוא פיגול וחייבין עליו כרת שהקומץ הוא המתיר שחט אחד מן הכבשים לאכול ב׳ חלות למחר הקטיר אחד מן הבזיכין לאכול ב׳ סדרים למחר ר״מ אומר פיגול וחייבין עליו כרת וחכמים אומרים [ג]אין בו כרת עד שיפגל בכל המתיר [ד]שחט אחד מן הכבשים לאכול ממנו למחר הוא פיגול וחבירו כשר [ה]לאכול מחבירו למחר שניהם כשרים: גמ׳ אמר רב מחלוקת שנתן את הקומץ בשתיקה ואת הלבונה במחשבה אבל נתן הקומץ במחשבה ואת הלבונה בשתיקה דברי הכל פיגול שכל העושה על דעת ראשונה הוא עושה ושמואל אמר עדיין הוא מחלוקת א) יתיב רבא וקאמר לה להא שמעתא איתיביה רב אחא בר רב הונא לרבא [ו]בד״א בקמיצה ובמתן כלי ובהילוך ב)[אבל] בא לו להקטרה נתן את הקומץ בשתיקה ואת הלבונה במחשבה ב) את הקומץ במחשבה ואת הלבונה בשתיקה ר״מ אומר פיגול וחייבין עליו כרת וחכמים אומרים [ז]אין בו כרת עד שיפגל בכל המתיר קתני מיהא נתן את הקומץ במחשבה ואת הלבונה בשתיקה ופליגי אימא וכבר נתן את הלבונה בשתיקה מעיקרא שתי תשובות בדבר ג) חדא דהיינו קמייתא ועוד התניא אח״כ תרגמא רב חנינא בב׳ דיעות ד)ת״ש [ח]בד״א בדמים הניתנין על מזבח החיצון אבל דמים הניתנין על מזבח הפנימי כגון מ״ג של יום הכיפורים ואחת עשרה של פר כהן משוח ואחת עשרה של פר העלם דבר של ציבור פיגל בין בראשונה בין בשניה ובין בשלישית ר״מ אומר פיגול וחייבין עליו כרת וחכ״א [ח]אין בו כרת עד שיפגל בכל המתיר קתני מיהא פיגל בין בראשונה בין בשניה ובין בשלישית ופליגי וכי תימא ה״נ בשתי דעות הניחא ה)למאן דאמר בפר ואפי׳ בדמו של פר אלא למ״ד בפר ולא בדמו של פר מאי איכא למימר ו)אמר רבא הכא במאי עסקי׳ כגון שפיגל ז)בראשונה ושתק בשניה ופיגל בשלישית דאמרי׳ אי ס״ד כל העושה על דעת ראשונה הוא עושה מיהדר פיגולי בשלישית למה לי מתקיף לה רב אשי מידי שתק קתני אלא אמר רב אשי הכא במאי עסקי׳ כגון שפיגל בראשונה ובשניה ח) ט)ובשלישית דאמרי׳ אי ס״ד כל העושה על דעת ראשונה הוא עושה מיהדר פגולי בשניה י) (ובשלישית) למה לי

והא

ט) מפירו לבהונות. כדכתיב (ויקרא יד) על דם האשם דכל זמן שלא נתן מן הדם מעכב השמן כדאמרי׳ בפ״ק (לעיל ה.): מתני׳ פיגל בקומץ. בהקטרת קומץ מיקב על השיריים: עד שיפגל בכל המתיר. והקטרת אחד מהן חצי מתיר הוא דאיכא נמי הקטרת חבירו: גמ׳ שנתן הקומץ כו׳. כלומר הקטירה ראשונה הקטיר בשתיקה ושניה במחשבה אבל חישב בראשונה ושתק בשניה פיגול לדברי הכל: לאו שמעתא. דרב: בד״א. דמחשבת עבודת הקומץ מפגל ו) בברייתא דמנחות: בקמיצה כו׳. דהנך ג׳ עבודות אין דומה להן בלבונה הילכך כולו מתיר הוא. הולכה מפרש בגמ׳ לקמן בשמעתין) דהא איכא ז) בלבונה: קתני מיהא כו׳ ופליגי. ותיובתא דרב: בשתי דעות. דאחד הקטיר קומץ במחשבה ואח״כ הקטיר חבירו לבונה בשתיקה דמשו״ה פליגי רבנן דליכא למימר על דעת ראשונה עשה: בד״א. דבמתנה אחת פיגל ח) בדמים הניתנין כו׳ בברייתא דזבחים (דף מב.): מ״ג דיום הכיפורים. ח׳ הזאות דפר ט] בין הבדים אחת למעלה ושבע למטה וח׳ דשעיר הרי ט״ז וכנגדו בהיכל כדאמרי׳ במס׳ יומא (דף נג:) הרי ל״ב וד׳ י] קרנות המזבח הפנימי הרי ל״ו וז׳ על טהרו של אותו מזבח כשהדם הפר והשעיר מעורבין ביחד הרי מ״ג יא]: י״א של פר כהן משיח. ז׳ הזאות על הפרוכת וד׳ מתנות למזבח כדכתיב בויקרא [ד] וכן פר העלם דבר: בראשונה. בין הבדים בשניה על הפרוכת בג׳ על מזבח הזהב: וחייבים עליו כרת. האוכל מבשר הפר: ופליגי. אפי׳ פיגל בראשונה פליגי רבנן אלמא לא אמרי׳ שניה ושלישית על דעת ראשונה עושה: בשתי דעות. שמת כהן גדול או אירע לו קרי לאחר הזאות דבין הבדים ושמש אחר תחתיו והזה בהיכל דליכא למימר על דעת ראשונה עושה: הניחא למ״ד. במס׳ יומא בפ׳ הוציאו לו (מט.): כ)בפר ואפי׳ יב] דמו של פר. [שנאמר] בזאת יבא אהרן [וגו׳] בפר ואפי׳ בדמו של פר שאם שחטו הראשון ואירע בו פסול יבא אהרן בדמו אל הקדש וא״צ להביא ולשחוט פר אחר לדידיה יג] הוה [מצי] לאוקמיה בב׳ דעות: אלא למ״ד ולא בדמו של פר. לא מצי לאוקומי בשתי דיעות: אלא אמר רב אשי כגון שפיגל בראשונה ובשניה. ושתק בשלישית דלאכתי הוה חצי מתיר:

והא

אמר שהיה יד] ם) (זבח) זבות בלותה שעה וגם משום דלב ב״ד מתנה עליהן כמו שמעמידה בסוף הא לאו הכי לא קרבי דמקדשו בכלי הוקבעו אפי׳ קודם שחיטה והא דקרבי עם הזבח אחר הזבות בלותה שעה היינו משום דלב ב״ד מתנה כדמפרש התם ולפי מה שסובר השתא לית ליה פ) דאמרינן הכא לר״מ דשחיטה קובעת ולא כלי קובעת עוד יש לפרש ההיא התם דהתודה אפי׳ כרבנן דכי פליגי רבי מאיר ורבנן בשחיטת פיגול דבפגול מיירי ברישא וקאי אמתניתין דהזבח מפגל את הנסכים וקסבר רבי מאיר דהוקבעו בשחיטת פיגול כלחמי תודה דתנן בפ׳ התודה (לקמן ד׳ עח:) שחט חוץ לזמנו וחוץ למקומו קדש הלחם אבל שחיטה כשרה קובעת אפי׳ לרבנן ולזעירי דאמר נסכים מתקדשים בשחיטה היינו למר כדאית ליה ולמר כדאית ליה ופריך ממתני׳ דזבח פסול דאלמא שחיטה פסולה מקדשא וקשיא לרבנן ואפי׳ רבי מאיר לא אמר אלא בפיגול טו] ס) במתנות ולא בשאר פסולי שחיטה ודווקא דליכא זבח אחר משום תנאי ב״ד הא ליכא זבח אחר לא ומיהו קשה לפירוש זה דא״כ משכחת לרבנן דנסכי בהמה חייבין עליהם משום פיגול שנעשית השחיטה בהכשר ופיגל בשאר עבודות: ע) הוקבעו בשחיטה. כרבי דאמר שני דברים המתירים מעלין זה בלא זה טז] ולר׳ אלעזר בר׳ שמעון דאמר אין מעלין הוה ליה למינקט שחיטה וזריקה או שנתקבל הדם בכוס ונשפך וכאלו דאמר כל העומד לזרוק כזרוק דמי כדקאמרינן בפרק התודה (לקמן דף עט:) ופלוגתייהו בפ׳ התכלת (לקמן דף מז.) ובסוף ר׳ ישמעאל לקמן (דף עב:): חדא דהיינו קמייתא. פי׳ דנתן את הקומץ בשתיקה כו׳ פ) לכך שוות זה כזה ובפ׳ בית שמאי (זבחים מב.) מגיה ברייתא זו איפכא דקתני ברישא נתן את הקומץ במחשבה: בין בראשונה בין בשניה בין בשלישית. ראשונה כל הזאות דבין הבדים שניה דפרוכת שלישית דמזבח הזהב כך פי׳ בקונטרס וכן מוכח בסמוך יז] כל דבין הבדים חשיב חדא דקאמר דחשיב בפנים פוסל כי מדי בהיכל מיא בעלמא קא מדי ובחצי הזאות דפנים קא מודי ר׳ מאיר דלא הוי פיגול מידי דהוה אחצי קומץ דלא הוי פיגול כדאמר בסוף פ׳ שני דזבחים (דף ל.) דבעינן קומץ שלם דקאמר הרי קמיצה דכי לאצות דמי ופליגי וצ״ע בההיא דלקמן דהקטיר שומשום לאכול שומשום עד שכלה הקומץ: קתני מיהא פיגל בראשון וכו׳ ופליגי. הוי מצי לשנויי שפי׳ בההיא שאינו עושה על דעת ראשונה: כגון שפיגל בראשונה ובשניה ובשלישית. בפ׳ ב״ש (זבחים דף מב. ושם) פי׳ בקונטרס וברביעית לא פיגל וקשה דרביעית מאן דכר שמה ובכאן פירש בקונטרס שפיגל בראשונה ובשניה ושתק בשלישית ואם תאמר א״כ קשיא מידי שתק קתני כדאקשינן לעיל ושמא לעיל דשתק באמצעית הוה ליה לפרושי טפי כיון דראשונה ושלישית במחשבה ושניה בשתיקה ולהאי פי׳ חשיב כל הזאות צ) דמזבח הזהב באחת שבע דטיהרו וד׳ דקרנות וכן משמע בפרק הוציאו לו (יומא דף נח.) דתניא וכפר את הקדש זה לפני ולפנים ואת אהל מועד זה היכל ואת המזבח כמשמעו משמע דחשיב מזבח כפרה אחת ק) עוד קאמר התם מכאן אמרו כו׳ עד גמר מתנות שבהיכל ונשפך הדם יביא אחר ויתחיל במתנות המזבח נתן מקצת מתנות המזבח ונשפך הדם יביא אחר ויתחיל בתחילה אבל לא קתני גמר ד׳ קרנות ונשפך הדם יביא אחר ויתחיל יח] בטהרו ר) דכולהו חשיבי כאחת וקשה דלקמן קאמר (ג״כ) משכחת לה בד׳ פרים וד׳ שעירים פירוש אחד להזאות דבין הבדים ואחד להזאות דפרוכת ואחד להזאות דקרנות ואחד לטיהרו אלמא לא חשיבי כאחד הזאות דקרנות ודטיהרו ושמא סבירא ליה שיריים מעכבין הוי אחד בשביל שיריים ולפי זה נוכל לגרוס כאן שפיגל בראשונה ובשניה ושלישית וכן כתוב בספר רבינו גרשם ובפרק בית שמאי (זבחים דף מב.) וחשיב חצי מתיר משום דאיכא עדיין שיריים דמעכבי ואם תאמר הא בעל כרחיה האי תנא סבר שיריים לא מעכבי מדלא חשיב אלא מ״ג דהזאות דסבר שיריים מעכבי חשיב חדא טפי כדמוכח בסמוך ויש לומר דאף על גב דשיריים מעכבי לא חשיב יט] האי תנא אלא הזאות:

כי

מסורת הש״ס

א) זבחים מא: לעיל יד., ב) זבחים מב: [תוספתא פי״ה הי״ט], ג) נ״ק, ד) תוספתא זבחים ספ״ד [זבחים מא:], ה) יומא מט:, ו) [זבחים מב. כל הענין], ז) כראשונה ובשניה דאמרינן אי ס״ד כל העושה ע״ד ראשונה הוא עושה מיהדר פיגל בשניה למה לי. נ״ק וכ״ה בש״י, ח) [נ״ל ושתק בשלישית לפי גי׳ רש״י], ט) שייך לעיל, י) [ע״ע], כ) בפר ואפי׳ בדמו של פר. נ״ק, ל) [ויקרא טז], מ) נ״ק מ״י, נ) הא דאמרינן. נ״ק, ס) נ״ל במתניתין אבל לא ס״י. נ״ק, ע) שייך לעיל, פ) נ״ל ולענין כך שוות. נ״ק, צ) דמזבח שבע דטהרו וד׳ קרנות כאחת וכן כו׳. נ״ק, ק) ושוב דקאמר התם. נ״ק, ר) נ״ל משמע דכולהו כו׳. נ״ק.

מוסף רש״י

פיגל בקומץ ולא בלבונה. בהקטרת המנחה שני מתירין יש הקומץ והלבונה ואם הקטיר את האחד במחשבת פיגול והאחד בשתיקה (זבחים מא:). ר׳ מאיר אומר פיגול. דלית ליה מפגלין בשעת עבודת חצי מתיר (לעיל יד.). וחכ״א אין בו כרת. כרת הוא דליכא אבל פסול הוא מלאכול דגזרינן אטו כרת (שם). אבל נתן את הקומץ במחשבה ואת הלבונה בשתיקה. וה״ה אם נתן לבונה במחשבה תחילה ואחר כך קומץ בשתיקה וטעמא משום דעל דעת ראשונה עשה ותחלה מפגל בכל המתיר (זבחים שם). עדיין הוא מחלוקת. על דעת ראשונה לא אמרינן אלא אם כן אמר, אף בשני, וכל מחשבה דקדשים מוציא בפה הוא (שם באמצע ד״ה כגון). במה דברים אמורים. בתוספתא דמנחות קתני לה בד״א שהמנחה נפגלה בעבודה אחת בקמיצה או במתן כלי ובהילוך, שאין שם אלא עבודת מתיר אחד שאין קמיצה ומתן כלי בלבונה, והילוך לסגן מפרש ליה דלא שייך בלבונה בא לו להקטרה. שהיא עבודת שני מתיריו נתן וכו׳ (שם מב.). במה דברים אמורים. בתוספתא דזבחים היא בד״א במתנה אחת פיגל. בדמים. החיצונים שמתנה אחת מכפרת ומפגלת כגון פיגל בין בראשונה. במתנות שלפני ולפנים בין בשניה. על הפרכת בין בשלישית. על מזבח הזהב (שם מא: מב.).

מכאן שייך לעמוד הבא

והא בין בין קתני. דמשמע או כו או כו (שם מב:). מכדי כרת לא מיחייב עד שיקרבו כל המתירין, שתכלנה עבודותיו (שם). כהרצאת כשר כך הרצאת פסול. לא ירצה המקריב (ויקרא יט) משמע אזריקה, לא תהא זריקה זו מרצה, שמע מינה דעד שיזרוק הדם מחשבת פגול תלויה ועומדת, נזרק הדם הוקבע הפיגול, לא נזרק הדם כגון שנשפך, בטל הפיגול, דכתיב ביה הרצאה כדכתיב גבי כשר (שם כח:). מה הרצאת כשר. לא קרי ליה הרצאה אלא בזריקה, שהוא סוף ארבע עבודות המתירות, אף פיגול אינו קבוע עד שיזרק הדם שהוא סוף כל מתיריו (שם). שיקרבו כל מתירין דהיינו ד׳ עבודות בלא פסול מחשבה אחרת (שם יג.). כי הדר מדי בהיכל מיא בעלמא קא מדי. ונמצא שלא נזרק דמו דהלא מתנה אחת מהן מעכבת, דבשלמא מפגל בשחיטה אע״ג דפסליה והדר זרק ליה או במחשבה או בשתיקה, כיון דפיגל בעבודה אחת ושוב לא הוציא בו מחשבת פסול אמר, אע״פ שזריקת דמו פסול הוא, כיון דרבי רחמנא פיגול בשחיטה כדאמרן בפרק ראשון דזבחים (דף יג:) בדברים המבוטלים לידי פסולה הכתוב מדבר, על כרחך טעמי אמר רחמנא לפגל וזריקה זו כמו שהיא מרצה לפיגולו, וכן לרבנן דבעי מחשבה בכוליה זריקה ולמאן דמוקי נמי טעם דר״מ משום דעת לראשונה ופיגל בכל העבודה ככה״ג אמר רחמנא לפגל דלא מסתמא לפגול בזריקה אלא ככהי, אלא למ״ד משום חצי מתיר אין כאן זריקה כיון דלא גמרה במחשבת פיגול ועשה סופה לרעת כפרה וכל הכא חצי עבודה היא בד׳ פרים. פיגל בין הבדים בכל מתנותיו ונשפך הדם, ושחט אחר והזה על הפרכת ואחר לקרנות ואחר לטיהרו של מזבח וכיון דקיימא לן בסדר יומא (דף ס.) דסלק כפרה כפרה בפני עצמן ואי עבידתו כהלכתן מתכפרה עבודה ככהי, אפילו לרבנן דפליגי עלייהו דר׳ שמעון ור׳ אלעזר בנשפך הדם באמצע מתנות ככא מודו דאין צריך לחזור ולהזות במקום שגמר כל האצותיו כדאמרינן התם הלכך הכא נמי פיגל שהרי קרבו מתיריו של כל אחד ונגמרה העבודה בחבירו, אבל בפר אחד מודה ר״מ דלא פיגל משום דלא גמר וזריקה מעולם לפיגולי מרצה. כי היכי דלאו חשב בשחיטה קרי לה לזריקת דם הפסול הוה קרבו מתירין לרצות לפיגולו, כי חשיב ליה נמי גמלי וזריקה ושתק במליה כל זמן שלא עירב במחשבה אחרת הוי ריצוי לפיגול (זבחים מב:). מערבין לקרנות. מערבין דם פר בדם שעיר כשבא ליתן מתנות קרנות מזבח הפנימי אין מערבין. דמשמע ליה ולקח מדם הפר ומדם השעיר מכל אחד בפני עצמו (יומא נז:). הא כמ״ד שיריים לא מעכבי. רבי עקיבא סבר שיריים לא מעכבי וה״ק אם כפר עיקר המתנות כלה ואפי׳ לא שפך שיריים ורבי יהודה סבר מעכבי והכי קאמר אם כלה הכל או כפר ואם לא כלה הכל אין הכפרה של מתנות כפרה (יומא ס:). וקיימ״ל דבחצי מתיר פליגי. והאי חצי מתיר הוא דשחיטה בשני הסימנין היא (פסחים סג.).

עין משפט נר מצוה

יט א מיי׳ פי״ח מהל׳ פסוה״מ הלכה ז [ועי׳ רש״ק שבאורין]:
כ ב מיי׳ שם הלכה י:
כא ג מיי׳ פי״ז מהל׳ פסוה״מ הלכה יד:
כב ד מיי׳ שם הלכה טז:
כג ה מיי׳ שם הלכה יז:
כד ו מיי׳ שם פט״ו הלכה מ:
כה ז ח מיי׳ שם פי״ז הלכה א ב:

◆

שיטה מקובצת

א] מחלוקת וכן אמר ר׳ יוחנן עדיין היא מחלוקת יתיב רבה וקאמר בר רב הונא לרבה בד״א: ב] במחשבה או שנתן את: ג] חדא דהיינו קמייתא פי׳ נתן את הקומץ בשתיקה כו׳ ולמה שינה לשונו היה לו לומר [או] שנתן הלבונה [בשתיקה] והקומץ במחשבה. תו״ח: ד] תיבת ובשלישית נמחק: ה] תיבת ובשלישית נמחק: ו] מפגל הס״ד ומה״ד בקמיצה כו׳ בברייתא דמנחות דבהנך ג׳ עבודות כו׳ להן הלבונה הלכך: ז] איכא הולכה: ח] פיגל אפי׳ לרבנן בדמים הניתנין כו׳ בברייתא דזבחים במזבח החיצון לפי שכל דמים הניתנים במזבח החיצון שנתן מתנה אחת כיפר לפיכך הוי כל אחד ואחד מתיר שלם אבל דמים הניתנין על מזבח הפנימי שכולן מעכבי אהדדי כגון מ״ג וה״א: ט] דבין הבדים: י] וד׳ דקרנות: יא] מ״ג וקסבר מערבין דם פר ושעיר קודם מתן קרנות: יב] ואפי׳ בדמו של פר בזאת יבא אהרן אל הקדש ותיבת שנאמר ותיבת וגו׳ נמחק: יג] לדידיה איכא ותיבות הוה מצי נמחק: יד] שהיה א) תיבות באותה ותיבות זבח זבות נמחק: טו] בפיגול ומתניתין אפי׳ בשאר ותיבות במתנות ולא נמחק: טז] בלא זה ניחא דספי בשחיטה: יז] בסמוך דכל הזאות דבין הבדים כו׳ דקאמר כיון דחשיב בפנים: יח] ויתחיל בטיהרו דכולהו חשובי כו׳ קאמר משכחת לה ותיבות ג״כ ליתא: יט] לא חשיב ואע״ג דצריך לחזור וליתן מתנה אחת על טיהרו כדי שיהיו שיריים וא״כ אותה מתנה לא היתה במצותה וי״ל דאינה באה אלא לקיים בדם ב) ושיריים דודאי במצותה נעשית. תו״ח. לשון תוס׳ אחרות וקשה דלא קרב המתיר כמצותה וצריך להתחיל ולגמור הכל וי״ל כיון שהתחיל במתנות קרינן ביה קרב המתיר כמצותה:

א) לכאורה נראה דצ״ל שהיה זבות בלותה שעה וחיבת זבח נמחק וכמו שהגיה הנ״ק: ב) אולי צ״ל לקיים בדם מצות שיריים והשיריים בודאי כמצותה נעשית:

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones